

Uppnår sjuksköterske- studenter lärandemålen?

FÖRFATTARE

Henrik Kling
Linnea Siwerstam Vik

PROGRAM/KURS

Specialistsjuksköterske-
programmet med inriktning
mot kirurgisk vård

Examensarbete i
omvårdnad med inriktning
mot kirurgisk vård OM5350
VT 2014

OMFATTNING

15 högskolepoäng

HANDLEDARE

Lars-Eric Olsson

EXAMINATOR

Margareta Mollberg

Institutionen för Vårdvetenskap och hälsa

Sahlgrenska akademien

Titel (svensk): Uppnår sjuksköterskestudenter lärandemålen?

Titel (engelsk): Do nursing students achieve the objectives of their education?

Arbetets art: Självständigt arbete

Examensarbete med inriktning mot kirurgisk vård 15 hp

kursbeteckning: OM53550

Arbetets omfattning: 15 Högskolepoäng

Sidantal: 30 sidor

Författare: Henrik Kling & Linnea Siverstam Vik

Handledare: Lars-Eric Olsson

Examinator: Margareta Mollberg

SAMMANFATTNING: Syfte: Att undersöka om sjuksköterskestudenter anser att de har uppnått de lärandemål som högskoleförordningen kräver samt om det finns någon skillnad mellan lärosätet och den kliniska verkligheten där studenten gör sin praktik. **Metod:** Metoden är av kvantitativ art och är uppdelad i två delar - en del där författarna beskriver hur enkäten tagits fram samt hur validiteten har stärkts. I den andra delen beskriver författarna hur dataanalysen går till och hur reliabilitet stärkts i resultatet. **Resultatet:** Det framkommer att studenterna uppnått de flesta lärandemål enligt Högskoleförordningen men det finns mål där studenterna anser att de inte alls eller delvis ha uppnått målen. Forskarna kunde även se att i de flesta lärandemål strävar lärosätet och den verksamhetsförlagda utbildningen åt samma håll. Men även här visar pilotstudien att det finns skillnader på vad som lärs ut på lärosätet och den verksamhetsförlagda utbildningen. I resultatet redovisas även resultatet av valideringen samt resultatet av reliabilitet. **Diskussion:** I metoddelen diskuteras för- och nackdelar som författarna anser att denna pilotstudie har. I resultatet diskuteras de lärandemål där studenterna inte anser sig ha uppnått målet samt där det finns skillnader mellan lärosätet och VFU. I resultatet diskuteras exempelvis lärandemål fem varför 47,5% av studenterna anser att VFU inte bidrar alls eller delvis till att studenterna får kunskap om forskning, utvecklingsarbete, kunskap om vetenskap och beprövad erfarenhet. Vidare varför bara 52,5 % av studenterna anser att de bara delvis har kunskap om de olika författningarna som redovisas i lärandemålet nummer åtta.

ABSTRACT : Objective: To see if nursing students believe that they have acquired the knowledge that the Higher Education Ordinance demand and if there is any difference between the theory learned at the University and the clinical reality in which students receive their practical training. **Method:** The method is quantitative and is divided into two parts, one in which the authors describe how the questionnaire was developed and how validity was strengthened. In the second part, the authors describe how the data analysis was made and how reliability of the result was strengthened. **Result:** The result shows that the students felt that they have achieved most of the objectives of learning demanded by the Higher Education Ordinance. But some objectives are perceived as not at all or only partly achieved. The researchers could also see that in most learning objectives the university and the placement have the same goal. But here shows the pilot study that there are differences in what is taught at the university and the internship. The results of the validation and reliability are also presented here.

Discussion: The methods section discusses the advantages and disadvantages of the pilot study from the authors point of view. The results indicate where students feel they do not have reached the target and where the differences between the university and the internship. This result is discussed. For example, learning objective five where 47.5% of the students think that the internship does not contribute at all or in part to the students to learn about research, development work, knowledge of science and proven experience. Or why only 52,5 % of the students believe that they have only partially knowledge of the various constitutions recognized in learning objective number eight.

Keywords: Nursing students, clinical placements, learning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	1
BAKGRUND.....	1
Teoretisk referensram	1
Kateketik och interaktion	2
Retorik och framställning.....	2
Metodik och erfarenhet	2
Samhällelig och social kontext.....	2
Didaktik under VFU.....	2
Tidigare forskning.....	3
Studentcentrerat lärande.....	3
Dreyfusmodellen över förvärvandet av kunskap	3
Novis	3
Avancerad nybörjare	4
Kompetent.....	4
Utbildning	4
Skillnaden mellan teori och praktik	5
Handledarens påverkan på sjuksköterskestudenten	6
Problemområde	7
SYFTE	7
METOD	7
Enkätstudie.....	7
Validitet och Reliabilitet	8
Urval	8
Pilotstudie	9
Forskningsetiska övervägande	9
Informationskravet	10

Samtyckeskravet	10
Konfidentialitetskravet	10
Nyttjandekravet	10
Risk och nyttoanalys	10
RESULTAT	11
Enkätens validitet och reabilitet	11
Svarsfrekvens	11
Enkät svar	11
DISKUSSION	20
Metoddiskussion	20
Vetenskap - lärandemål 5	21
Förhållningssätt - lärandemål 18	24
Författningar - lärandemål 8	25
Läkemedel - lärandemål 10	26
Samverkan med andra yrkesgrupper - lärandemål 15	26
Planering och ledning - lärandemål 6	27
Metod förbättring och kvalitetsäkring - lärandemål 12	27
Konklusion	28
REFERENSER	29
BILAGA	31

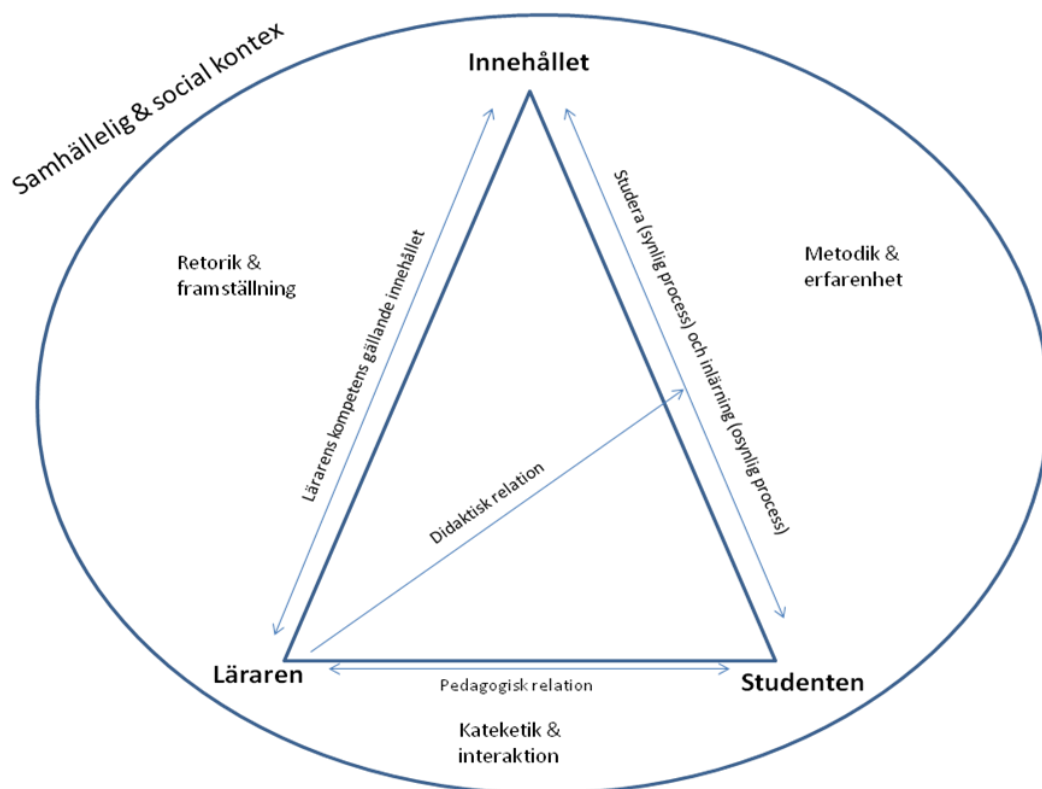
INLEDNING

Tidigare studier visar att sjuksköterskestudenter känner sig osäkra inför sin kommande roll som sjuksköterska. Forskning visar också att det finns ett glapp mellan teori och praktik. Det är därför viktigt att undersöka om studenterna lär sig samma sak på lärosätet och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) för att på detta sätt kunna säkerställa att studenterna får en optimal övergång till yrket.

BAKGRUND

Teoretisk referensram

Didaktiken har valts som teoretisk utgångspunkt för denna uppsats. Den didaktiska triangeln kan användas för att beskriva det komplexa förhållandet mellan innehåll (det som ska läras ut), läraren och studenten i en undervisningssituation (Kansanen & Meri, 1999; Uljens, 1997). Denna teoretiska modell gör det möjligt att systematiskt granska de olika processerna och utvärdera om det finns några brister.

Figur 1: Den didaktiska triangeln efter Kansanen & Meri, 1999 och Uljens 1997

Kateketik och interaktion

Den pedagogiska relationen mellan lärare och student är asymmetrisk då läraren besitter mer kunskap än studenten (Kansanen et al., 1999). Relationen kan ex. vara lärarorienterad eller mer demokratiskt inriktad (Uljens, 1997).

Retorik och framställning

Denna axel illustrerar lärarens förhållande till innehållet som ska läras ut. Hur läraren strukturerar innehållet och lärarens kunskaper är två variabler (Uljens, 1997). En annan variabel är balansen mellan kunskap om innehållet och kunskap i pedagogik (Kansanen et al., 1999).

Metodik och erfarenhet

Den här sidan av triangeln handlar om förmedlingen av innehållet till studenten och dennes studieerfarenhet (Uljens, 1997). Studenten gör något aktivt, nämligen att studera, vilket är en synlig process. Studenten lär sig (förhoppningsvis) innehållet, detta är en osynlig process. Det är viktigt att skilja dessa processer åt då läraren inte direkt kan kontrollera eller guida inläringen. Studerandet är det som läraren kan påverka (Kansanen et al., 1999).

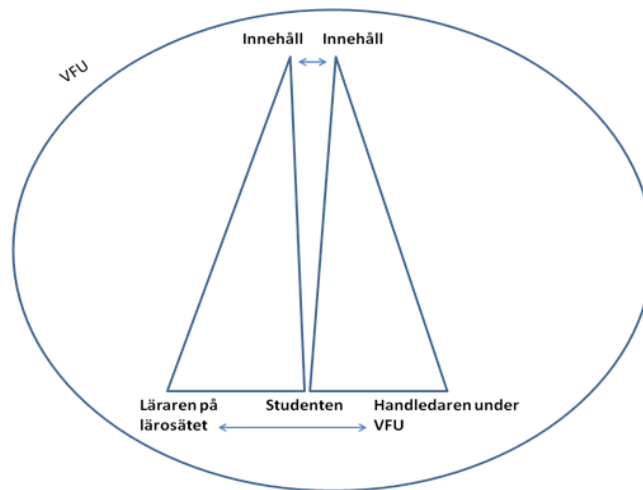
Lärarens uppgift är att lära ut. Detta gör läraren genom att påverka och guida studentens relation till innehållet (studera), vilket i sin tur påverkar inläringen. Denna relation kallas ”didaktisk relation”. Det är denna relation som är kärnan i lärarens profession (Kansanen et al., 1999).

Samhällelig och social kontext

Dessa processer sker inte isolerade från omvärlden. Det finns alltid samhälleliga och sociala faktorer som påverkar dem (Kansanen et al., 1999).

Didaktik under VFU

Då studenterna gör sin VFU så har de inte bara en pedagogisk relation med läraren från lärosätet utan även en med sin handledare på den aktuella VFU-placeringen. Detta skulle kunna illustreras av att två pedagogiska trianglar placeras bredvid varandra. Även läraren och handledaren får en relation till varandra. Om de inte kommunicerar med varandra om innehållet så finns det en risk att de lär ut helt eller delvis olika innehåll.

Figur2: Relationen mellan lärare, handledare, student och innehåll under VFU

Tidigare forskning

Studentcentrerat lärande

Lea, Stephenson och Troy (2003) tog i sin studie upp att det studentcentrerande lärandet innebar att studenten blev en aktiv partner som tog ansvar för sin egen inläring. Djupinläring och förståelse främjades. Ett ömsesidigt beroende och respekt byggdes upp i relationen mellan lärare och student. Ett reflekterande synsätt vad gällande undervisningsprocessen från både läraren och studenten etablerades. Studenterna kände sig också mer motiverade och delaktiga (Ibid).

Dreyfusmodellen över förvärvandet av kunskap

Benner (2011) använder Dreyfusmodellen för att beskriva hur sjuksköterskor och sjuksköterskestudenter förvärvar omvårdnadsrelaterade färdigheter. Det finns fem olika stadier som personen passerar igenom allteftersom vederbörande förvärvar mer kunskap och skicklighet. De fem stadierna är: novis, avancerad nybörjare, kompetent, skicklig och expert.

Novis

Novisen har ingen tidigare erfarenhet. De förlitar sig på regler och objektiva data som ex. vikt, blodtryck puls mm. Novisen kan varken se helheten eller avgöra vilka uppgifter som är relevanta i en klinisk situation. De flesta sjuksköterskestudenter ligger på denna nivå under första året på utbildningen (Benner, 2011).

Avancerad nybörjare

Den avancerade nybörjaren har skaffat sig tillräckligt mycket erfarenhet för att kunna identifiera återkommande betydelsefulla mönster och beståndsdelar. Avancerade nybörjare ser inte helheten och behöver hjälp med att prioritera. De flesta nyutexaminerade sjuksköterskor befinner sig på denna nivå (Benner, 2011). Forskningen som handlar om studenter i slutet av utbildningen och nyutexaminerade sjuksköterskor torde beskriva sjuksköterskor och studenter som är på denna kunskapsnivå.

Kompetent

Den kompetenta sjuksköterskan utvecklar långsiktiga mål samt har en förmåga att prioritera. Den kompetenta sjuksköterskan kan även klara av oförutsedda händelser samt arbetar mer effektivt och organiserat. Efter två till tre år med likartade arbetsuppgifter så uppnås detta stadiet (Benner, 2011).

Utbildning

Sjuksköterskeutbildningen har ändrat fokus från att vara en medicinsk och praktisk utbildning till att innehålla mer omvårdnad och forskning. (Fransson, 2003). Reeve, Shumaker, Yearwood, Crowell och Riley (2013) tog i en artikel upp att sjuksköterskestudenter inte kände sig tillräckligt förberedda inför sin VFU. Denna känsla var vanligare hos studenter som var i början av sin utbildning än de som befann sig i slutet. Detta tema fanns också i en annan undersökning av Clare & Van Loon (2003) där både nyblivna sjuksköterskor och deras arbetsgivare ansåg att de nyutexaminerade under utbildningen inte hade fått tillräckliga möjligheter att kliniskt träna på vad de skaffat kunskap om. Trots att sjuksköterskorna och arbetsgivarna kände att de nyutexaminerade inte hade fått träna tillräckligt mycket så var båda grupperna nöjda med kvaliteten på arbetet som utfördes (Ibid). I en annan undersökning upplevde 53 % av sistaårsstudenterna att de kände sig tillräckligt förberedda inför sin nya roll som sjuksköterska. Två tredjedelar tyckte att de fått flera tillfällen att utveckla de färdigheter som behövs i yrket (Doody, Tuohy & Deasy, 2012).

Newton & McKenna (2006) kunde med sin studie visa att studenterna kunde ha gått igenom sjuksköterskeutbildningen och inte till fullo ha tagit del av vad som lärts ut på lärosätet och att de som sjuksköterskestudenter bara "glidit" igenom sin utbildning. Känslan det gav var att de som nyutexaminerade sjuksköterskor var oförberedda på att möta det ansvar och de utmaningar som det innebär att vara sjuksköterska. De önskade

att de hade studerat mera under sin studietid. I en annan studie framkom det att sjuksköterskestudenter kände att de hade brister i de kliniska kunskaperna. När studenterna började på sina VFU-placeringar så var de rädda för att göra medicinska och omvårdnadsmissigheter. Detta skapade ångest, och ledde till känslor som: tänk om jag gör misstag, informerar patienten fel eller skadar patienten i brist på kunskap (Sharif & Masoumi, 2005). Något som studenterna upplevde bristfälligt var utbildning i farmakologi och läkemedelshantering. Detta skapade en osäkerhet hos dem (Lilja & Edberg, 2010; Mooney, 2007).

Lilja et al. (2010) har gjort en studie om sjuksköterskors syn på sin utbildning ett år efter examen. Det som konstaterades i denna studie var att sjuksköterskorna ett år efter examen såg den teoretiska delen av utbildningen som viktig, vilket de inte gjorde under studietiden. De konstaterade även att sjuksköterskorna, när de var studenter, oroade sig för att de inte hade fått tillräckligt med kunskap under sin utbildning i medicinsk vetenskap, för att ett år senare konstatera att den varit tillräcklig.

Det förefaller som att de nyutexaminerade sjuksköterskorna i forskningen som tidigare nämnts beskrivs som oförberedda och inte helt kapabla att integrera teoretiska kunskaper i praktiken. Förmågan att kunna tillgodogöra sig och tillämpa den teoretiska kunskapen mer effektivt efter något eller några år skulle kunna bero på att de utvecklas från att vara ”avancerade nybörjare” till att bli ”kompetenta” (Benner, 2011).

Skillnaden mellan teori och praktik

Clare et al. (2003), beskrev att nyblivna sjuksköterskor mötte negativa attityder från kollegor angående hur väl deras utbildning hade förberett dem för yrket. De nya sjuksköterskorna socialiserades in i de rådande åsikterna om omvårdnad. De nyblivna sjuksköterskorna hade tre alternativ. Antingen så kunde de förkasta sina egna åsikter och anamma de rådande åsikterna; lämna yrket eller arbetsplatsen; eller finna sig i att kollegerna isolerade dem (Ibid).

I en annan undersökning visade Randle (2003) att studenter bevitnade hur sjuksköterskor mobbade och förnedrade patienter. Studenterna var först chockade och upprörda över att patienterna behandlades på detta sätt. Men många av studenterna socialiserades in i detta beteende och senare i utbildningen hade studenterna själva antagit detta beteende. Sedwick och Rougeau (2010) fann liknande tendenser då studenter som utförde moment på ett annat sätt än den rådande kulturen fick negativa kommentarer

från sina handledare. Studenterna kände ibland att de inte kunde vara sig själva och detta ledde till att studenterna ändrade sitt beteende för att bli accepterade av sjuksköterskorna där de genomförde VFU. Även Cooper, Taft & Thelen (2005) fann att studenter upplevde en skillnad mellan det som lärs ut i skolan och det som utförs på sjukhusen. Två teman identifierades. Att sjuksköterskan inte satte patientens behov först, samt att rutiner och det arbete som utförs inte är baserat på den senaste forskningen. Jonsén, Melender & Hilli (2012) visade i sin studie att det fanns ett avstånd mellan VFU och teorin, att VFU inte är evidensbaserad alla gånger och att forskning och utveckling är lågt prioriterat i vardagen på sjukhusen. Studien visade också att det fanns för få utbildade handledare, att handledarna kände sig undervärderade och att handledarna behövde mera förberedelser inför deras kommande roll att undervisa studenter.

Det framkom i en studie att det fanns ett glapp mellan teori och praktik, att sjuksköterskestudenterna fick en instruktion på lärosätet och en annan under VFU (Sharif et al., 2005). Det skapade en inre konflikt hos sjuksköterskestudenten. Studenterna kände oro för att det påverkade deras presterande. Konflikten som skapades berodde på att handledaren på VFU ställde krav på sin student i de verkliga kliniska situationerna och dessa krav stämde generellt inte överens med vad sjuksköterskestudenten lärt sig inne på lärosätet (Ibid).

Doody et al. (2012), visade i en undersökning av sistaårsstudenter att 34 % trodde att de skulle få stöd att införa nya evidensbaserade rutiner på en arbetsplats. En andel av 29,6 % trodde att de inte skulle få något stöd och 35,7 % var osäkra.

Handledarens påverkan på sjuksköterskestudenten

Det visade sig att det fanns handledare som inte var intresserade av vad sjuksköterskestudenten lärde sig (Sharif et al., 2005). De var främst upptagna med sina arbetsuppgifter samt att de var oförmögna att ha både en pedagogisk roll och en serviceroll. Det fanns också handledare som var intresserade av att undervisa sjuksköterskestudenterna under deras VFU, men då var de inte själva medvetna om de pedagogiska kunskaper och de tillvägagångssätt som behövs i den kliniska undervisningen. De var heller inte redo att fungera som instruktörer för sjuksköterskestudenterna. Sjuksköterskestudenterna uppfattade sina handledare som om

de hade en granskande roll och inte en lärarroll. För sjuksköterskestudentens självförtroende kunde den kliniska handledaren spela en stor roll, genom att främja den kommande rollen som sjuksköterska och uppmuntra till självständighet hos studenten. Detta ledde i slutändan till klinisk kunskap (Ibid). Jonsén et al. (2012), hade i en studie visat att handledarna uttryckte negativa känslor angående omvårdnadsforskning. Sjuksköterskestudenten hamnade mellan verkligheten på VFU och den teoretiska världen av utbildning och forskning.

Problemområde

Genom läraktiviteter skaffar studenten kunskap om nytänkande och evidensbaserade teorier, vetenskap samt forskning medan handledarna på deras VFU inte alltid arbetar lika evidensbaserat och vetenskapligt. Detta kan skapa en inre konflikt hos studenten. Tidigare studier visar att studenterna känner oro för att de inte skall få all den kunskap som behövs i den kliniska verkligheten. Det är svårt eller omöjligt för lärosätet att täcka alla områden som en sjuksköterska behöver kunskap om. Högskoleförordningen har lärandemål som sjuksköterskestudenten skall uppnå för att erhålla sjuksköterskeexamen. Anser studenterna att de uppnår alla dessa lärandemål? Kan det vara så att studenten upplever att kunskapen som de skaffar sig på lärosätet och kunskapen som de skaffar sig under VFU skiljer sig åt? Detta är viktigt att undersöka och motiverar genomförande av denna studie.

SYFTE

Syftet med studien är att undersöka: Om sjuksköterskestudenter bedömer att de uppnått Högskoleförordningens lärandemål och om de anser att det är någon skillnad mellan den kunskap som lärs ut vid lärosätet och den kunskap som lärs ut vid VFU.

METOD

Undersökningen är en tvärsnittsstudie. En tvärsnittsstudie mäter samma sak endast en gång hos varje person. Fördelarna med denna studie är att det byggs upp databaser med data som kan undersökas statistiskt vid fler tillfällen utifrån om andra intressanta frågor kommer upp (Altman, 1991; Polit & Beck, 2012).

Enkätstudie

Studien genomförs med hjälp av en enkät. Då ingen färdig enkät finns så utvecklades en enkät enkom för studiens ändamål. Högskoleförordningen (SFS 1993:100)

innehåller ett antal lärandemål som en sjuksköterskestudent skall uppfylla för att få sin examen. Dessa lärandemål var utgångspunkt när enkäten konstruerades. Enkätfrågorna är av likertskaletyp, där frågorna har fasta svarsalternativ som; inget, delvis, ganska stor/mycket samt helt och hållet. För att besvara frågorna om studentens kön och tidigare arbete inom vården används nominalskalan. För ålder och tidigare högskolepoäng används kvotskalan (Polit & Beck, 2012).

Validitet och Reliabilitet

Validiteten på frågorna kommer att undersökas genom att forskarna försöker bilda sig en enkel uppfattning om mätmetoden, om frågorna ger den information som söks i den här studien (Henricson, 2012). Enligt Polit & Beck (2012), ger rådföring av experter ang. enkäten för att få *face validity* en svag validitet. Enligt De Vellis (2003) kan validiteten stärkas på enkäten om experter inom området granskar dessa. Även Johansson, Åström, Kauffeldt & Carlström, (2013) beskriver för att få *face validity* är det viktigt att de experter som granskar enkäten kontrollerar att det finns logik, läsbarhet, tydlighet samt förståelse för enkätfrågorna.

Enligt Polit & Beck (2012), ska forskarna för att kunna garantera *content validity* ta hjälp av en expertpanel inom det valda ämnet som använder sig av *content validity index* (CVI). Detta för att se hur relevant enkäten är. De Vellis (2003) och Ejlertsson (2005) menar också att begrepp som definieras ger en högre validitet på studien. Begrepp klargörs för studenterna genom en muntlig och skriftlig genomgång av begreppet. På detta sätt tryggas studiens innehållsvaliditet. För att få en så hög reliabilitet som möjligt är frågorna formulerade med enkla ord så de inte kan tydas på mer än ett sätt. Detta gör att enkäten blir lätt att förstå samt att den är tydlig (Ejlertsson, 2005).

Urval

Urvalet för studien som denna pilotstudie ligger till grund för är samtliga sjuksköterskestudenter i termin sex i en årskull vid tre högskolor; högskolan Dalarna, högskolan Jönköping och Malmö högskola, samt vid tre universitet; Göteborgs universitet, Mittuniversitetet i Östersund och Uppsala universitet. Tre högskolor och tre universitet väljs för att undersöka om det finns någon skillnad mellan högskolor och universitet. Urvalet görs även för att få geografisk spridning samt att det inkluderar både storstäder och landsbygd. Sjuksköterskor i termin sex väljs av den anledningen att de är i slutet på utbildningen.

Pilotstudie

En expertpanel granskade enkäten för att få fram ett CVI-index. Dessa experter bestod av två lektorer och en docent, alla tre inom ämnet omvårdnad. När enkäterna samlats in hanterades dessa kvantitativt i egenskap av ett statistiskt material. Enkäterna bearbetades med hjälp av IBM SPSS Statistics, version 19. Det gjordes en tillförlitlighetsanalys med hjälp Cronbach's α som enligt Polit & Beck (2012), är den mest använda metoden för att utvärdera den interna konsistensen.

Enligt Ejlertsson (2005) skall det göras en testomgång på ett fåtal personer. Det görs för att kartlägga hur frågorna tolkas samt om något svarsalternativ saknas. Det genomfördes en sådan testomgång. Testpersonerna var tio nyutexaminerade sjuksköterskor som arbetat som sjuksköterska max ett år, för att de i så stor utsträckning som möjligt skulle likna urvalsgruppen ("avancerad nybörjare" enligt Benners (2011) modell). Efter korrigering av enkäten lämnades denna ut som en pilotstudie.

Urvalet blev sjuksköterskestudenter i termin fem på Göteborgs universitet. Syftet från början var att alla sjuksköterskestudenter på Göteborgs universitet i termin sex skulle få enkäten, men eftersom de inte hade några schemalagda lektioner på lärosätet vid tiden för studien, valdes då i stället sjuksköterskestudenter i termin fem. De ansågs ha gjort mycket av sin VFU samt läst de flesta ämnen på lärosätet. Studenterna hade genomgått 33 hp VFU av totalt 43,5 hp (Göteborgs universitet, 2006).

Studien genomförde stegvis. Det första som gjordes var att det via universitetets egen sida för studenter (GUL) lades ut ett brev som bjöd in studenterna i termin fem att delta i studien. Vidare förklarades i brevet studiens syfte så att studenterna skulle vara förberedda. Enkätstudien lämnades ut i början av två föreläsningar i halvklass med obligatorisk närvaro för sjuksköterskestudenterna i termin fem. Enkäterna samlades in när studenterna hade svarat på den. Forskarna valde att gå ut med enkäten till studenterna på en obligatorisk föreläsning, då antogs bortfallet bli mindre än om enkäten hade skickats ut till studenterna.

Forskningsetiska övervägande

Enligt Vetenskapsrådet (2002) finns det fyra viktiga etiska aspekter att beakta vid forskning som innefattar människor; informations-, samtyckes-, konfidentialitet- och nyttjandekravet.

Informationskravet

Deltagarna i studien ska erhålla information om studien samt göras medvetna om att det är helt frivilligt att delta. De ska även få information om att de när som helst kan avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002; World Medical Association, 2013). Detta krav uppfylldes i denna studie genom att ett informationsbrev delades ut tillsammans med enkäten. Forskningspersonsinformationen har utarbetats utifrån Centrala etikprövningsnämndens (2013) riktlinjer samt Lagen om etikprövning av forskning som avser människor (SFS 2003:460).

Samtyckeskravet

Samtycke till att medverka ska alltid inhämtas. Deltagarna får när de vill avbryta sin medverkan utan att det har några negativa konsekvenser för dem (Vetenskapsrådet, 2002; World Medical Association, 2013). Deltagarna ska helst inte stå i beroendeställning till forskaren och får inte pressas att medverka (Vetenskapsrådet, 2002). I denna studie så kan deltagarna avbryta sin medverkan tills enkäten har samlats in. Därefter är det inte möjligt eftersom enkäterna inte på något sätt är kopplade till den medverkandes namn eller personnummer. Då datainsamlingen utgörs av en enkät så utgör ifyllandet av enkäten ett bevis på samtycke (Henricson, 2013; Polit & Beck, 2012). Ingen samtyckesblankett behövs därför lämnas ut.

Konfidentialitetskravet

Uppgifter om identifierbara personer ska förvaras så att utomstående inte har tillgång till dem. Vid publicering ska inte någon enskild studiedeltagare gå att identifiera. (Vetenskapsrådet, 2002). Enkäten var konstruerad så inga enskilda personer kunde identifieras.

Nyttjandekravet

Enligt denna princip så får uppgifter inte användas för andra ändamål än forskning. Forskarna i denna studie kommer enbart att använda informationen till forskningsändamål.

Risk och nyttoanalys

Vad gäller fördelar för studiedeltagarna så finns det inga större personliga fördelar. Resultatet kan dock komma att användas för att förbättra för kommande studenter. En annan fördel är att deltagarna har möjlighet att framföra sina synpunkter och åsikter i enkäten.

Det finns bara minimala risker för studiedeltagarna. Risken som finns är att det skulle kunna uppstå obehagskänslor hos någon som inte känner sig redo för sin blivande roll som sjuksköterska.

RESULTAT

Enkätens validitet och reabilitet

För att få *content validity* i pilotstudien räknades ett Item CVI (I-CVI) ut med hjälp av expertpanelen. Samtliga frågor var I-CVI 1,00. Scale CVI average (S-CVI/Ave) räknades ut på hela enkäten och låg på 1,00. Detta påvisade att enkätens validitet var god och det stärkte pilotstudiens validitet. Validiteten stärktes också genom *face-validity*. Det gjordes genom att en expertpanel lämnade kommentarer om vad som skulle ändras i enkäten. Även en testomgång gjordes på nyutexaminerade sjuksköterskor, där sjuksköterskorna lämnade kommentarer på enkäten. Utifrån kommentarerna från både expertpanelen och sjuksköterskorna gjordes ändringar på svarsalternativen samt omformuleringar i frågeställningarna. Detta för att enkäten skulle bli lättare att förstå och därmed stärktes enkätens validitet ytterligare.

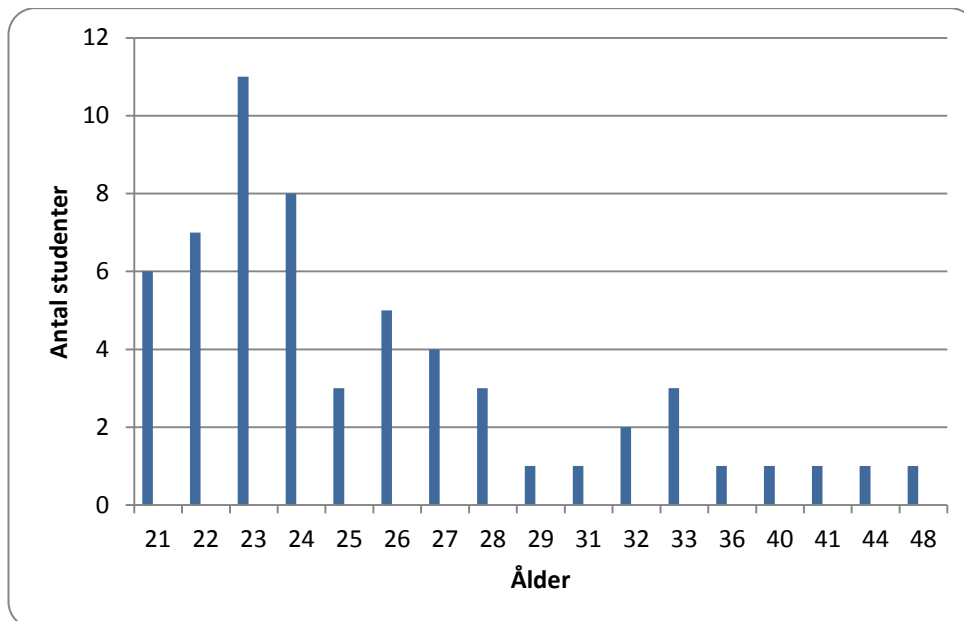
För att enkätsvaren skulle få reliabilitet räknades Cronbach's α ut på frågorna 5-20, det gav forskarna graden av konsistens eller pålitlighet som enkät mäter i ett attribut och den befanns vara på 0,845. Detta visade att enkätens pålitlighet och konsistens är god.

Svarsfrekvens

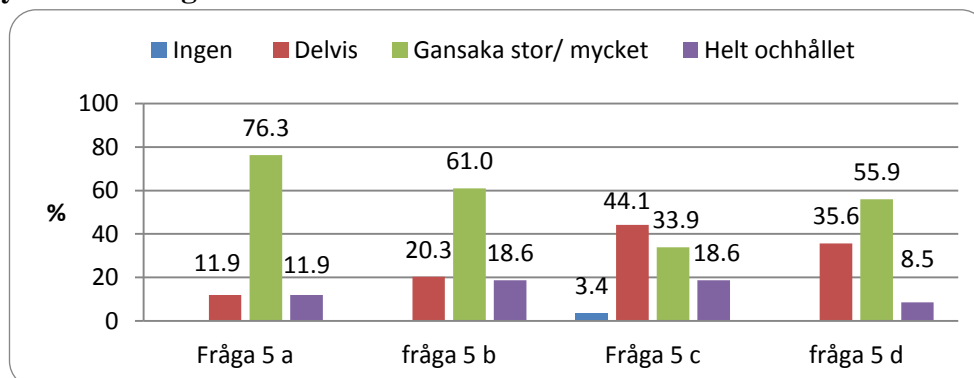
Det var 69 registrerade sjuksköterskestudenter i termin fem på Göteborgs universitet. Av dessa valde 59 stycken att svara på enkäten (85,5 %). Då enkäten var anonym kan bortfallsanalys ej utföras.

Enkät svar

Av de studenter som var med i pilotstudien var 48 stycken (81,4 %) kvinnor. Det var 28 stycken (41,4 %) som tidigare jobbat som undersköterska. Tjugonio studenter (49,2 %) hade tidigare studerat på högskola. Maxvärdet var 360 hp och det lägsta värdet var 10 hp. Medelvärdet låg på 113,259 hp. Percentil 25 var 48,5 hp, percentil 50 var 90 hp och percentil 75 var 180 hp.

Studenten skall visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Fråga 5 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

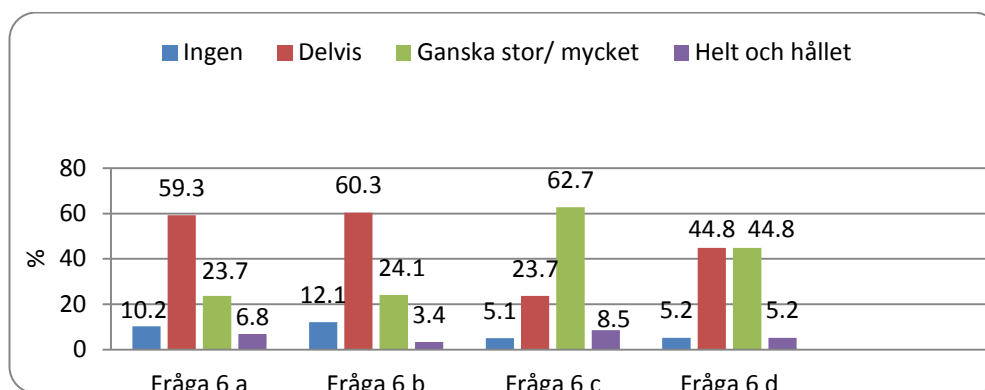
Fråga 5 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 5 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 5 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU? N=59 (n),

Inget internt bortfall

Studenten skall ha kunskap i planering, ledning samt samordning av vård- och hälsoarbete.

Fråga 6 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

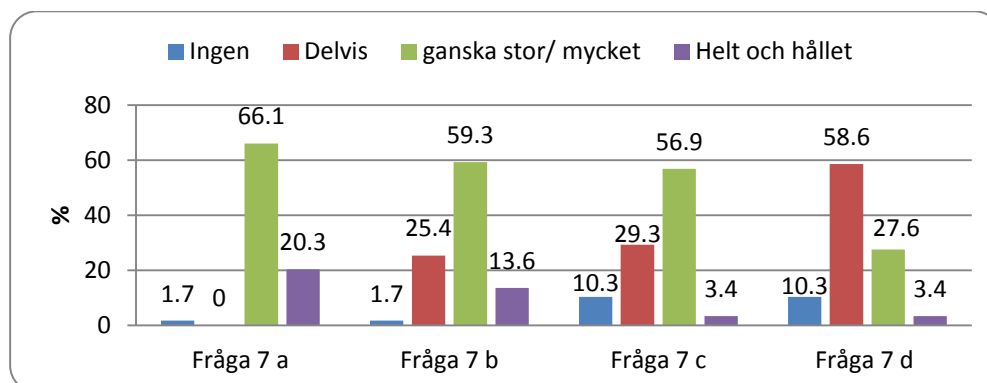
Fråga 6 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 6 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 6 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Internt bortfall: 6 b (1) och 6 d (1)

Studenten skall visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa.

Fråga 7 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

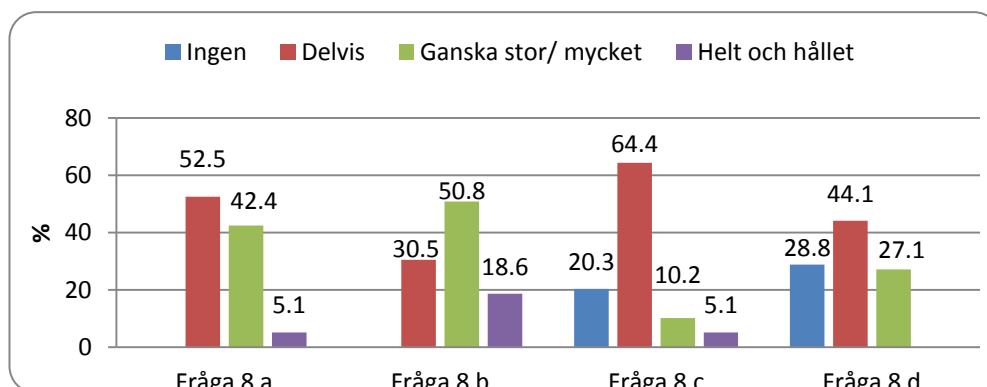
Fråga 7 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 7 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 7 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Internt bortfall: 7 b (1) och 7 d (1)

Studenten skall visa kunskap om författningar.

Fråga 8 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

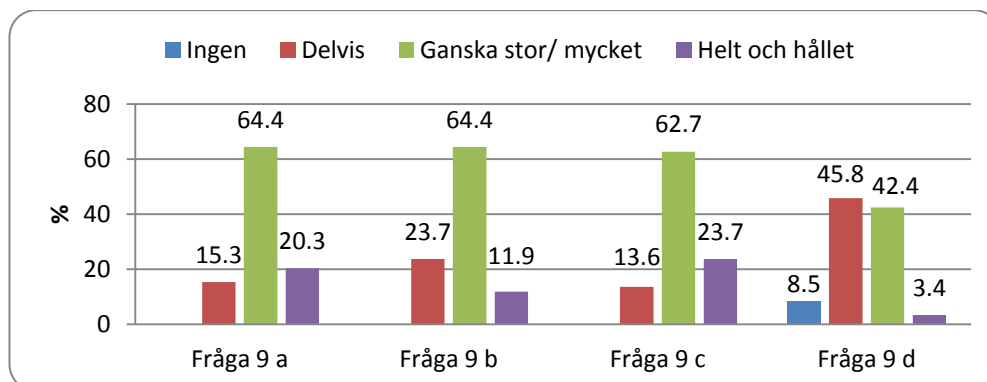
Fråga 8 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 8 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 8 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Inget internt bortfall

Studenten skall visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling.

Fråga 9 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

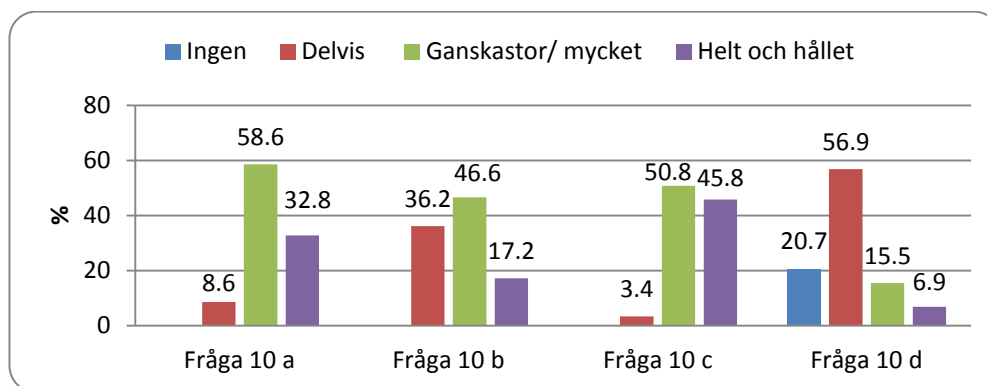
Fråga 9 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 9 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 9 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Inget internt bortfall.

Studenten skall visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar.

Fråga 10 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

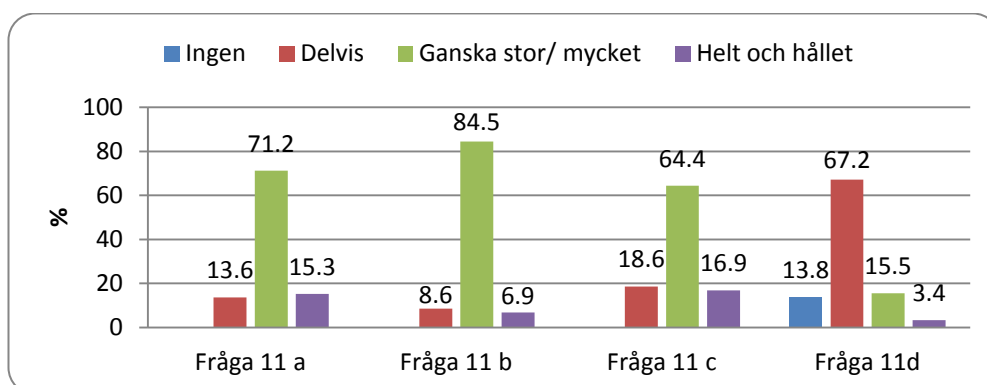
Fråga 10 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 10 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 10 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Internt bortfall: 10 a (1), 10 b (1) och 10 d (1)

Studenten skall visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Fråga 11 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

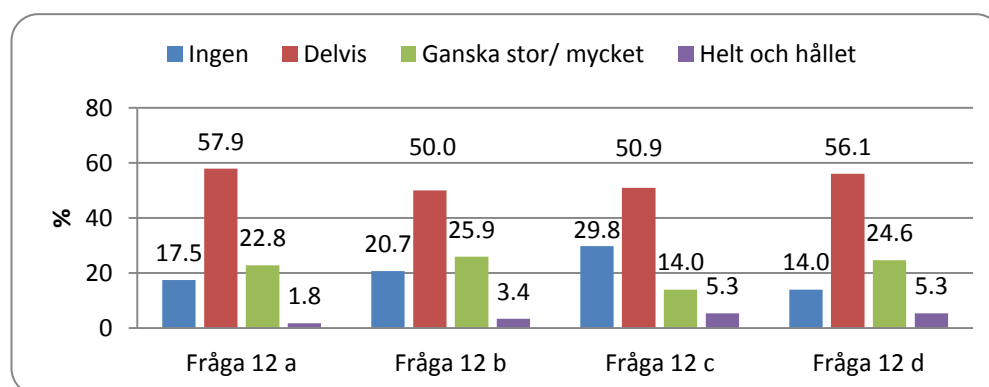
Fråga 11 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 11 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 11 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Internt bortfall: 11 b (1) och 11 d (1)

Studenten skall visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring.

Fråga 12 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

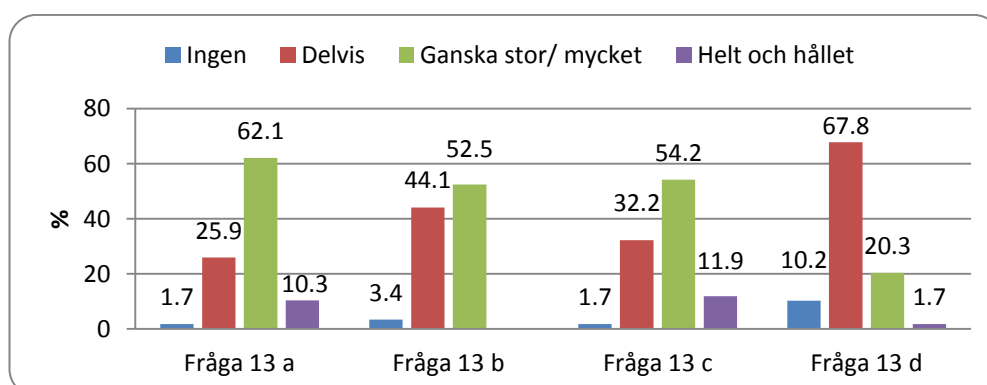
Fråga 12 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 12 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 12 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n) Internt bortfall: 12 a (2), 12 b (1), 12 c (2) och 12 d (2)

Studenten skall visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer företeelser och frågeställningar utifrån individens och gruppens behov

Fråga 13 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

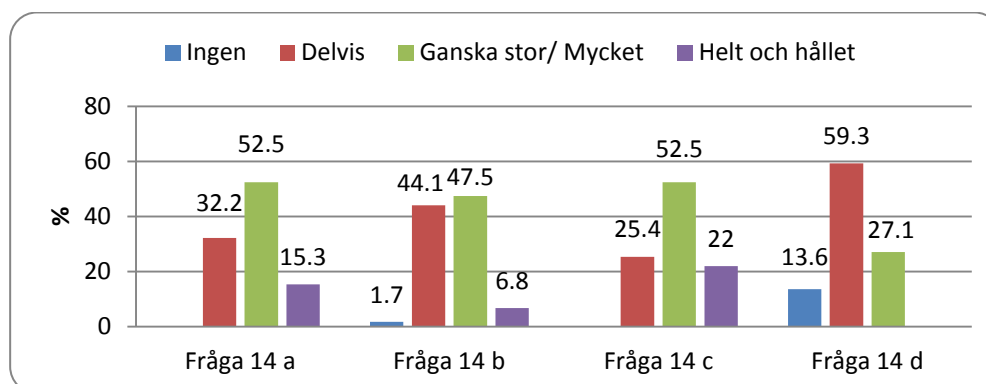
Fråga 13 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 13 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 13 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Internt bortfall: 13 a (1)

Studenten skall visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.

Fråga 14 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

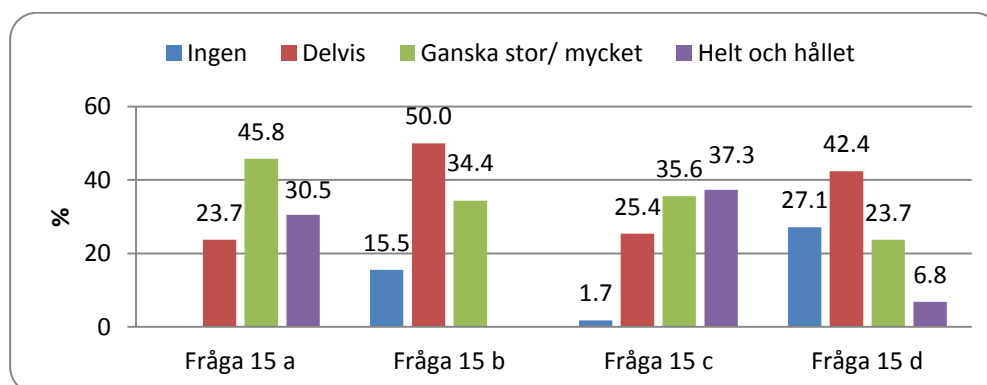
Fråga 14 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 14 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 14 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Inget internt bortfall.

Studenten skall visa förmåga till lagarbete och samverka med andra yrkesgrupper.

Fråga 15 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

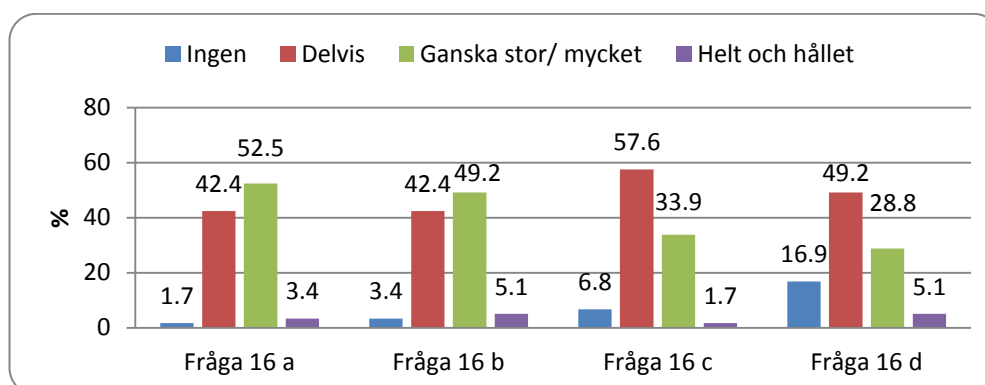
Fråga 15 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 15 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 15 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Internt bortfall: 15 b (1)

Studenten skall visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Fråga 16 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

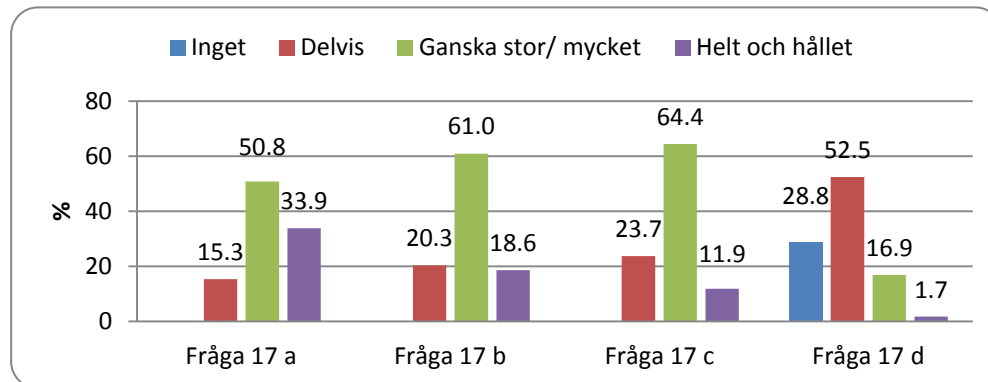
Fråga 16 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 16 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 16 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Inget internt bortfall.

Studenten skall visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna

Fråga 17 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

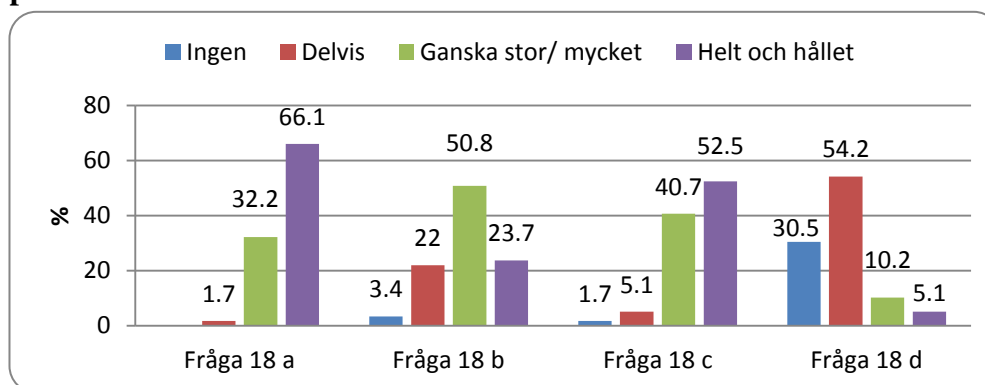
Fråga 17 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 17 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 17 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Inget internt bortfall.

Studenten skall visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående.

Fråga 18 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

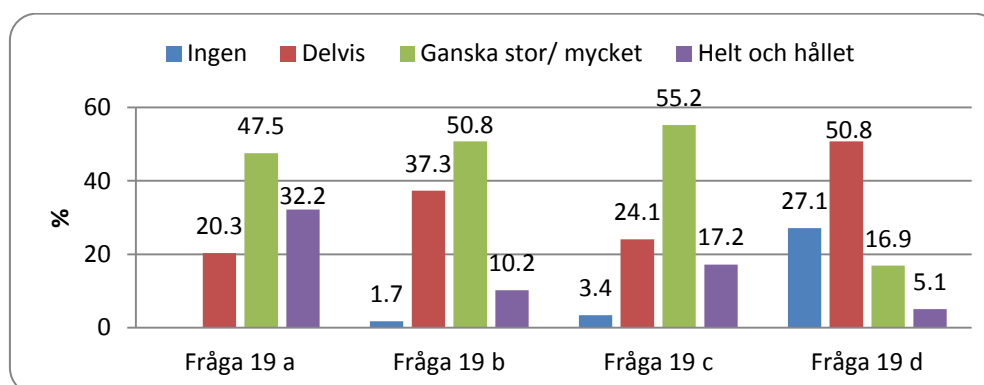
Fråga 18 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 18 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 18 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Inget internt bortfall.

Studenten skall visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Fråga 19 a: I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?

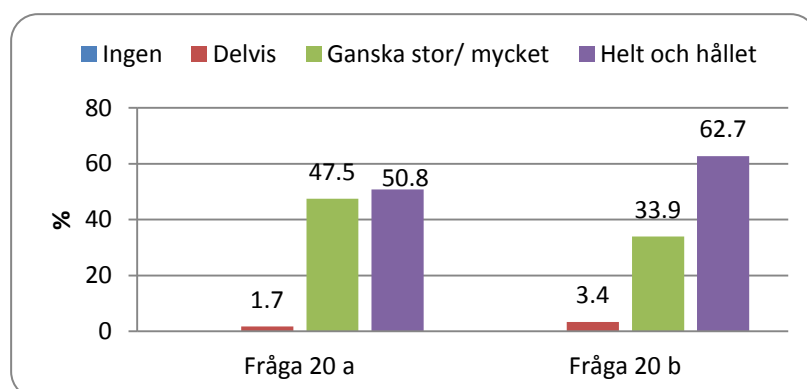
Fråga 19 b: I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?

Fråga 19 c: I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?

Fråga 19 d: Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?

N=59 (n), Internt bortfall: 19 c (1)

Studenten skall visa självkännedom och empatisk förmåga.

Fråga 20 a: Anser du att du har god självkännedom?

Fråga 20 b: Anser du att du har god empatisk förmåga?

N=59 (n), Inget internt bortfall.

DISKUSSION

Metoddiskussion

När valideringsprocessen gjordes var det av tre experter inom det valda området. Enligt Polit & Beck (2012), skall det minst vara tre experter som bedömer enkäten för att få validitet. För att få en större säkerhet i valideringen skulle fler experter ha tagit ställning till enkäten. Experterna arbetade enbart vid Göteborgs universitet. Vid genomförandet av den fullvärdiga studien bör experter från andra lärosäten vara med och granska enkäten för att på så sätt kunna säkerställa validiteten på den.

Att forskarna i denna pilotstudie inte hade utrymme att ta med en öppen fråga i slutet sågs som en nackdel. Dock kan det bli mycket tidskrävande att analysera svaren om den fullvärdiga studien har med en öppen fråga. Att studenter i termin fem valdes i pilotstudien var för att studenterna i termin sex inte hade några schemalagda lektioner på lärosätet under den tiden som forskarna genomförde pilotstudien. En önskan från forskarnas sida hade varit att kunna utföra studien på de studenter som gick i termin sex då de har läst fler kurser och genomfört mer VFU.

Vid första enkätutlämningstillfället, som var i slutet på en obligatorisk föreläsning visade det sig att det bara var sju studenter kvar. Därför lämnades det inte ut några enkäter vid detta tillfälle. Två nya tillfällen valdes istället. Dessa var i början av föreläsningarna. Att det var två tillfällen enkäten delades ut på berodde på att studenterna var i halvklass vid dessa två tillfällen. Detta kan ses som en nackdel i fall

studenterna mellan grupperna talar med varandra. De får i sådana fall olika förutsättningar under vilka enkäten fylls i. Genom att gå ut på en obligatorisk föreläsning blev svarsfrekvensen hög i pilotstudien. För att kunna få studien generaliserbar måste flera universitet och högskolor undersökas.

Benner (2011) förklarar att novisen inte har någon tidigare erfarenhet alls och att sjuksköterskestuderande ligger på den här nivån alldeles i början av sin utbildning. Den snart färdiga sjuksköterskan eller den nytexaminerade sjuksköterskan befinner sig på den avancerade nybörjarens nivå. Eftersom studenterna i pilotstudien läser i termin fem kan vara svårt att värdera resultatet i denna studie. På vilken nivå ska studenterna i termin fem befinna sig? Hur mycket kunskap kan studenterna tillgodogöra sig under den sista terminen av deras utbildning? När studenterna går ut termin sex så bör nästan alla känna att de uppnått lärandemålen som läroverket har.

Lärandemålet som handlar om empatisk förmåga och självkänedom kan vara missvisande då det kan vara svårt att gradera sig själv med bara fyra svarsalternativ. En helt annan mätmetod kanske behövs för att kunna skatta sig själv. Det kan även vara så att studenterna i denna pilotstudie faktiskt har så stor självkänedom och empatisk förmåga.

Resultatdiskussion

Pilotstudien visade att studenterna i termin fem upplevde att de flesta lärandemålen var uppnådda. Det visade sig i pilotstudien att det fanns en samstämmighet mellan vad som lärs ut av lärarna på lärosätet och av handledarna under VFU. Detta motsäger mycket av den tidigare forskningen som visar en större skillnad (Cooper et al., 2005; Jonsén et al., 2012 & Sharif et al., 2005). Det som var märkbart var att studenterna uppfattade att vid vissa tillfällen bidrog handledarna på VFU mer än lärarna på lärosätet till att de uppnått lärandemålen. En teori om varför studenterna upplever detta är att från lärosätet ges den teoretiska bakgrunden och under VFU utförs teorin i praktiken, och att detta stärker kunskapen. Studien har inget belegg för den slutsatsen, utan vidare forskning måste säkerställa den teorin.

Vetenskap - lärandemål 5

Tidigare forskning har visat att nuvarande sjuksköterskeutbildning har flyttat fokus från en medicinsk och praktisk utbildning till att bli en omvårdnads- och forskningsinriktad

utbildning. Forskningsfrågor och teorier upptar numera större delar av utbildningen (Fransson, 2003). Detta är också något som kan skönjas i pilotstudiens resultat där 88,2 % av studenterna upplevde att de till stor del eller helt och hållet hade skaffat kunskap om vetenskapliga grunder, kännedom om aktuell forskning och utvecklingsarbete, kunskap om vetenskap och beprövad erfarenhet och vad det har för betydelse för det kommande yrket som sjuksköterska. Det visade sig att 79,6 % av studenterna ansåg att de till stor del eller helt och hållet fått stöd från lärosätet genom kursernas olika läraaktiviteter för att uppnå lärandemålet. Här kan det antas att föreläsare samt lärarna som arbetar på lärosätet har kunnat skapa en didaktisk relation (Kansanen et al., 1999) så att studenten har kunnat förstå och lära in kunskapen om respektive ämne.

I pilotstudien framkom det att 47,5 % av studenterna ansåg att deras VFU inte alls eller endast delvis bidrog till att de uppnådde detta lärandemål. Detta bekräftar vad tidigare studier visar (Jonsén et al., 2012) att många handledare på VFU har negativa uppfattningar om forskning och vetenskap.

Det var 64,4 % av studenterna som ansåg att det skilde sig åt i stor utsträckning eller helt och hållet på vad som lärdes ut av handledarna under VFU och vad som lärdes ut av lärarna på lärosätet. Jonsén et al. (2012), studie visade att handledarna på VFU inte alltid arbetade evidensbaserat. Även Cooper et al. (2005), kunde i sin studie se att det fanns skillnader på vad som lärdes ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU. Det framkom att de rutiner och det arbete som utfördes av sjuksköterskorna på VFU inte var baserat på den senaste forskningen. Dessa siffror skulle kunna förklaras med att personalen på de olika VFU-placeringarna har olika syn på omvårdnadsforskning. En förklaring till att handledarna på vissa VFU-placeringar inte lyckas få studenterna att tillgodogöra sig avsett lärandemål kan vara att de inte har någon eller liten kontakt med lärarna på lärosätet. Denna kontakt är viktig av två skäl. Det första skälet är att dialog mellan lärare och handledare skapar en ökad samsyn på vad som ingår i kursens innehåll. Det andra skälet är att denna kontakt ger lärarna på lärosätet fler möjligheter att förmedla den senaste omvårdnadsforskningen till handledarna samt möjlighet att bidra till ett ökat intresse för vetenskap och forskning hos dem. Om handledarna på studenternas VFU-placeringar inte har tillräckliga kunskaper eller en negativ attityd gentemot innehållet (forskning och vetenskap) så kan detta leda till att de inte kan skapa den pedagogiska relationen som krävs för att få studenterna att tillgodogöra sig detta

lärandemål. Detta skulle kunna medföra att studenterna lär sig att forskning och utveckling inte bedrivs ute i världen utan bara på lärosätet.

Kritisk granska information och ny fakta - lärandemål 16

I studien framkom det att 44,1 % av studenterna ansåg att de inte alls eller delvis uppnått lärandemålet som handlar om att studenten skall visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten. Det var 45,8 % av studenterna som ansåg att lärarna på lärosätet inte gett något stöd alls eller endast gett delvis stöd för att uppnå detta lärandemål. Här kan det antas att lärarna och de studerande har misslyckats att skapa den didaktiska relationen (Kansanen et al., 1999).

Det förefaller att lärarna på lärosätet förmedlar till studenterna att det är viktigt med forskning och vetenskap. Det som studenterna inte lär sig är att kritiskt granska denna information och forskning. Det är viktigt att studenterna lär sig att kritiskt granska forskning och kunskap. Detta är viktigt eftersom studenterna som färdiga sjuksköterskor ska kunna utvärdera den senaste forskningen och på sina blivande arbetsplatser kunna implementera endast den forskningen som är av god kvalitet. Därför måste granskning av forskning och vetenskap ses som en viktig del i undervisningen. Tidigare forskning (Doody et al., 2012) visade att endast en tredjedel av studenterna trodde att de skall få stöd på sina kommande arbetsplatser för att föra in nya evidensbaserade rutiner. För att höja den andelen är det viktigt att inte enbart undervisa studenterna om vetenskapens betydelse för omvårdnadsarbetet utan även i hur de kritiskt granskar den.

Att 33,9 % av studenterna ansåg att det skilde sig åt vad som lärts ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU bekräftas i tidigare forskning (Jonsén et al., 2012 & Sharif et al., 2005). Det är ett glapp mellan den teoretiska delen och den kliniska delen på utbildningen. Det som kan antas är att lärarna på läroverket och handledarna på VFU inte har någon pedagogisk relation till varandra och detta gör risken stor för att innehållet som lärs ut blir olika.

Omvårdnadsprocessen - lärandemål 9

Studien visade också att studenterna kände att de till stor del eller helt och hållet (76,3

%) hade kunskapen för att kunna planera självständigt samt tillsammans med patienten och närstående kunna identifiera omvårdnadsbehov samt ge vård och behandling. Det var 76,3 % av studenterna som tyckte att de till ganska stor del eller helt och hållet fått stöd av lärarna på lärosätet för att uppnå detta lärandemål. Att handledarna på VFU har bidragit till ganska stor del eller helt och hållet tyckte 86,4 % av studenterna. Här kan det ses att studenterna anser att deras VFU bidrar till större del att de kan uppnå detta lärandemål. Att kunna planera självständigt och tillsammans med patienten och dennes närstående kunna identifiera omvårdnadsbehov kräver kanske att studenterna befinner sig i den kliniska verkligheten för att känna att de uppnår detta lärandemål.

Nästan hälften av studenterna (45,8 %) tyckte att det skiljer sig till stor del eller helt och hållet åt mellan det som lärdes ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU. Skillnaden kan bero på att handledarna inte arbetar i enlighet med vad de senaste vetenskapliga rönen visar. Men om så är fallet borde studenterna kanske anse att lärosätet bidrar i högre grad till att de uppnår detta lärandemålet, eftersom patienter som vårdas enligt den senaste forskningen torde få en bättre vård. Ytterligare forskning behövs för att undersöka om det är på detta sätt.

Att så många studenter tycker att det skiljer sig åt stöds också av den tidigare forskningen. Sharif et al. (2005), har i sin studie visat att det fanns en diskrepans mellan teori och VFU. Det skapade en konflikt när kraven som handledaren ställde inte stämde med den teoretiska kunskap som studenten skaffade sig på lärosätet. Sedwick et al. (2010), visade i sin studie att när studenterna under sin VFU utförde ett vårdmoment annorlunda än hur handledaren brukade utföra det, fick studenten negativa kommentarer på utförandet från sin handledare. Detta ledde till att studenten ändrade sitt beteende vid utförande av vårdhandlingar för att genom det bli accepterad av sjuksköterskorna (Ibid).

Förhållningssätt - lärandemål 18

Det var 98,3 % av studenterna som ansåg att de till ganska stor del eller helt och hållet uppnått lärandemålet som säger att studenten skall visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående. Detta lärandemål kan vara svårt att uppnå utan att ha en "riktig" patient att tillgå. Att då 25,4 % ansåg att lärarna på lärosätet inte alls eller delvis har bidragit till att uppnå detta lärandemål är inte så konstigt. Att då 93,2 % ansåg att handledarna på VFU till stor del eller helt och hållet

har bidragit till att de uppnått detta lärandemål anses inte som konstigt. Detta eftersom studenterna under sin VFU möter både patienter och närstående.

Studenterna (84,7 %) ansåg inte heller att kunskapen de skaffat sig på lärosätet och under VFU skilde sig åt. Detta kan förklaras med att på lärosätet lärs den teoretiska delen ut för att senare under VFU låta studenterna omsätta dessa kunskaper i praktiken. Dessa siffror motsäger också tidigare forskning (Randle, 2003) där studenterna bevitnade hur sjuksköterskor förnedrade och mobbade patienter. För om det hade varit fallet borde studenterna tycka att deras VFU-placering bidragit i mindre grad och uppleva en större skillnad mellan vad som lärs ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU.

Författningar - lärandemål 8

Att 52,5 % av studenterna bara delvis hade uppnått lärandemålet att visa kunskap om författningar får ses som mycket anmärkningsvärt. Det var 30,5 % av studenterna som tyckte att de enbart delvis fått stöd av lärarna på lärosätet för att uppnå detta mål. Detta är också en låg siffra eftersom studenterna har läst om författningar i tidigare kurser på lärosätet. Det som är mest anmärkningsvärt är dock att 87,4 % av studenterna ansåg att deras VFU-placeringar delvis eller inte alls bidragit till att de uppnått detta lärandemål. Detta väcker onekligen frågor angående om huruvida handledarna på VFU inte arbetar enligt gällande författningar eller om de inte tydliggör för studenterna hur författningarna styr och påverkar deras praktiska vårdarbete och handlande på arbetsplatsen. Handledarna kanske tycker att alla författningar är så självklara att de inte reflekterar över dem tillsammans med studenten. Detta skulle dock behövas undersökas ytterligare med exempelvis en studie som undersöker handledarnas attityder och kunskap relaterad till aktuella författningar. Kanske skulle mer utbildning till handledarna om författningarnas innehåll eller hur de skapar en didaktisk relation till studenten genom att exempelvis reflektera över författningarna behövas.

Det var 27,1 % av studenterna som ansåg att det skilde sig ganska mycket mellan det som lärdes ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU. Att det föreligger en diskrepans mellan innehållet som lärs ut på lärosätet och VFU nämns också i den tidigare forskningen (Sharif et al. 2005). Kanske skulle fler studenter uppnå detta lärandemål om personalen på lärosätet och sjukvårdsinrättningarna där studenterna gör sin VFU samarbetade bättre.

Läkemedel - lärandemål 10

Studenten ska ha förmåga att hantera läkemedel, kunna informera patienten om läkemedlets verkan samt dess biverkningar. Det var 89,8 % av studenterna som ansåg att de till stor del eller helt och hållet hade uppnått detta lärandemål. Detta får anses som ett bra resultat då tidigare forskning visar på att nyutexaminerade sjuksköterskor kände sig osäkra inför läkemedelsutdelning och att de inte har fått träna tillräckligt på detta som studenter (Lilja et al., 2010; Mooney, 2007). Av studenterna så tyckte 36,2 % att de endast fått delvis stöd av lärarna på lärosätet för att uppnå detta lärandemål, vilket kan jämföras med att 3,4 % av studenterna fått delvis stöd från handledarna på VFU. Att studenterna tycker att VFU-placeringarna i högre grad bidrar till att de uppnår detta lärandemål skulle kunna bero på att läkemedelshandling kan upplevas mer som praktisk än teoretisk kunskap vilket borde underlätta inläringen under just VFU. De flesta studenterna (77,6 %) ansåg att kunskapen som lärdes ut av lärarna på lärosätet och handledarna på VFU delvis eller inte alls skilde sig åt.

Samverkan med andra yrkesgrupper - lärandemål 15

Det var 76,3 % av studenterna som ansåg att de till stor del eller helt och hållet nått upp till lärandemålet som säger att studenten skall visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. Av studenterna var det 65,5 % som tyckte att de fått inget eller delvis stöd från lärarna på lärosätet för att uppnå detta lärandemål, medan 72,9 % av studenterna ansåg att handledarna på VFU har bidragit till en ganska stor grad eller helt och hållet. Detta lärandemål går studenterna igenom på lärosätet i termin sex (Göteborgs universitet, 2013). Därför är det förvånande att det är så många som redan anser sig ha uppnått detta mål. Detta skulle kunna förklaras med att studenterna anser att deras VFU i högre grad än lärosätet har bidragit till att de uppnått detta lärandemål och att studenternas redan har haft en majoritet av sina VFU-placeringar. Studenterna har således redan fått undervisning i teamsamverkan av vårdpersonalen på VFU innan de har fått motsvarande undervisning på lärosätet.

Detta resultat kan tolkas som att handledarna har goda pedagogiska kunskaper då detta lärandemål till stor del ej belysts på lärosätet innan. Handledaren har således lyckats att skapa en didaktisk relation. Forskning stärker resultatet genom att studenten anser att hen får tillfälle under sin VFU att träna på de färdigheter som krävs för att bli en bra sjuksköterska (Doody, et. al. 2012). Ska sjuksköterskestudenterna få det självförtroende som krävs har forskning visat att en bra handledare som uppmuntrar självständighet och

främjar studentens roll som sjuksköterska bidrar till att skapa klinisk kunskap för studenten (Sharif & Masoumi, 2005).

Att fokusera mera på teamsamverkan i någon tidigare kurs hade kanske varit att rekommendera så att den teoretiska utbildningen och VFU sker närmare varandra. Det hade varit intressant att undersöka vad studenterna tycker i slutet på termin sex då de har tagit del av kursen på lärosätet. Troligtvis så kommer en större andel av dem att uppleva att de har haft stöd av lärarna på lärosätet.

Planering och ledning - lärandemål 6

I det lärandemålet där studenterna skall ha kunskap i att planera, leda vårdarbetet samt kunna samordna vård - och hälsoarbete har studenterna inte ännu inte läst den kursen på lärosätet. Kursen (Göteborgs universitet, 2014) är på 15 hp och heter: Ledarskap och lärande och består av fyra moment som; *Ledarskap och organisering, lärandet, kvalitet och förbättrings kunskap* samt *hälsoekonomi*. Att då 69,5% av studenterna ansåg att de bara delvis eller inte alls uppnått detta lärandemål ses inte som förvånande. Det är inte heller förvånande att 72,4 % av studenterna tyckte att de delvis eller inte fått något stöd av lärarna på lärosätet. Studiens resultat visar att 71,2% av studenterna ansåg att handledarna på VFU bidragit till stor del eller helt och hållet till att studenterna uppnått lärandemålet.

Det är intressant att jämföra detta resultat med resultatet från frågan om teamsamverkan. När det gällde teamsamverkan så tyckte de flesta studenterna att de hade uppnått lärandemålet och att det är på sin VFU de inhämtat kunskaperna. Vad gällande planering och ledning så har de också inhämtat kunskaperna under sin VFU men inte uppnått lärandemålet. Detta kan tolkas som att handledarna på studenternas VFU är bättre på att lära ut teamarbete än planering och ledning. Resultatet skulle också kunna tolkas som att det är viktigare att ha teoretisk kunskap i planering och ledning än i teamarbete.

Metodförbättring och kvalitetsäkring - lärandemål 12

Studenten skall kunna visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetsäkring. Detta lärandemål tar studenterna också del av i en kurs som kommer senare i utbildningen (Göteborgs universitet, 2014). Det förklarar varför 75,4 % av studenterna endast delvis eller inte alls ansåg sig uppnått detta lärandemål. Det var 70,7 % av

studenterna som ansåg att lärarna på lärosätet delvis eller inte alls bidragit till att de uppnått detta lärandemål. Av studenterna så var det 80,7 % som ansåg att handledarna på deras VFU delvis eller inte alls bidragit till att de uppnått detta lärandemål.

En förklaring till siffrorna skulle kunna vara att studenterna är ”avancerade nybörjare”. Det är därför svårt för dem att se helheten i en omvårdnadssituation och sätta upp långsiktiga mål (Benner, 2011). Detta borde innebära att det är svårt för studenter och nyutexaminerade sjuksköterskor att bedriva metodförbättringsarbete. En annan förklaring skulle kunna vara att studenterna känner sig osäkra på att implementera ny kunskap (Doody et al. 2012). En förklaring till att VFU inte bidrar skulle kunna vara att handledarna inte bedriver metodförbättring och kvalitetssäkring. Det hade varit intressant att utforska handledarnas synpunkter gällande detta ämne.

Konklusion

Denna pilotstudie visar att det i en del lärandemål är stor skillnad på det innehåll som studenterna tar del av på lärosätet och under sina VFU-placeringar. Forskarna i denna pilotstudie ser ett behov av att forska vidare i detta ämne med kvalitativa studier för att få mer klarhet i vad som skiljer sig åt mellan vad studenterna lär sig av lärarna på lärosätet och vad handledaren på VFU lär ut. I dag utgår Göteborgs universitet från studentcentrerat lärande. Något som behöver undersökas vidare är om handledarna på studenternas VFU också undervisar studentcentrerat.

REFERENSER

- Altman, D.(1991). *Practical statistic for medical research*. Chapman & Hall, 2-6 Boundary Row.
- Benner, P. (2011). *Från novis till expert –mästerskap och talang i omvårdnadsarbetet*. Lund: Studentlitteratur
- Centrala etikprövningsnämnden. (2013). *Vägledning till forskningspersonsinformation*. Hämtad 2013-10-28, från <http://www.epn.se>
- Clare, J., & Van Loon, A. (2003). Best practice principles for the transition from student to registered nurse. *Collegian*, 10(4), 25-31.
- Cooper, C., Taft, L. B., & Thelen, M. (2005). Preparing for Practice: Students' Reflections on Their Final Clinical Experience. *Journal of Professional Nursing*, 21(5), 293-302. Doi: 10.1016/j.profnurs.2005.07.002.
- De Vellis, R, F. (2003). *Scale development theory and applications*. Thousand Oaks: Saga Publications Inc.
- Doody, O., Tuohy, D., & Deasy, C. (2012). Final-year student nurses' perceptions of role transition. *British Journal of Nursing*, 21(11), 684-688.
- Fransson, G. (2003). *Teori och praktik i yrke och utbildning*. Stockholm: HLS förlag.
- Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken, en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Göteborgs universitet. (2006). *Utbildningsplan. Utbildningsplan för Sjuksköterskeprogrammet 180 högskolepoäng*. Göteborg: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
- Göteborgs universitet. (2013). *Kursplan. OM3330, Klinisk omvårdnad, 15,0 högskolepoäng*. Göteborg: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
- Göteborgs universitet. (2014). *Kursplan. OM3280, Ledarskap och lärande, 15,0 högskolepoäng*. Göteborg: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
- Henricson, M. (Red.). (2013). *Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination inom omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, C., Åström, S., Kauffeldt, A., Carlström, E. (2013). Daily Life Dialogue Assessment in Psychiatric Care—Face Validity and Inter-Rater Reliability of a Tool Based on the International Classification of Functioning, Disability and Health. *Archives of Psychiatric Nursing* (27) 306-311
- Jonsén, E., Melender., H-L., & Hilli., Y.(2012) Finnish and Swedish nursing students' experience of their first clinical practice placement - A qualitative study. *Nurse Education Today* (33) 297–302
- Kansanen, P., & Meri, M. (1999). The didactic relation in the teaching-studying-learning process. In Hudson, B., Buchberger, F., Kansanen, P., & Seel, H. (Eds.). *Didaktik/Fachdidaktik as Science(-s) of the Teaching Profession*. TNTEE Publications, 2(1), 107-116.

- Lea, S. J., Stephenson, D., & Troy, J. (2003). Higher Education Students' Attitudes to Student-centred Learning: Beyond 'educational bulimia'. *Studies in Higher Education*, 28(3), 321-334. Doi: 10.1080/03075070309293.
- Lilja- Andersson, P., & Edberg, A-K. (2010). The nursing programme in the rear-view mirror. Interviews with Swedish nurses one year after their graduation *Nurse Education Today* (30) 747–751
- Mooney, M. (2007). Facing registration: The expectations and the unexpected. *Nurse Education Today*, 27, 840-847. Doi: 10.1016/j.nedt.2006.11.003.
- Newton, J. M., & McKenna. (2006). The transitional journey through the graduate year: A focus group study. *International Journal of Nursing Studies* (44) 1231-1237
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2012). *Nursing research. Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice. 9th ed.* Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Randle, J. (2003). Bullying in the nursing profession. *Journal of Advanced Nursing*, 43(4), 395-401.
- Reeve, K. L., Shumaker, C. J., Yearwood, E. L., Crowell, N. A., & Riley, J. B. (2013). Perceived stress and social support in undergraduate nursing students' educational experiences. *Nurse Education Today*, 33, 419-424.
- Sedgwick, M. G., & Rougeau, J. (2010). Points of tension: a qualitative descriptive study of significant events that influence undergraduate nursing students' sense of belonging. *Rural and Remote Health*, 10(1569), online
- SFS 1993:100. *Högskoleförordning*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SFS 2003:460. *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslag*. Stockholm: Socialdepartementet.
- Sharif, F., & Masoumi, S. (2005). A qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nursing* (4:6) 10.1186/1472-6955-4-6
- Socialstyrelsen. (2005). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Uljens, M. (Red.). (1997). *Didaktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- World Medical Association. (2013). *WMA Declaration of Helsinki - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects*. Hämtad 2013-11-09, från <http://www.wma.net/en/30publications/10policies/b3/>

BILAGA

Personligt:

1. Kön: Kvinna Man
2. Hur gammal är du? _____ år
3. Har du tidigare jobbat som undersköterska? Ja Nej
4. Har du läst på högskola/ universitet före sjuksköterskeutbildningen, om ja hur många högskolepoäng (hp)? _____ hp

Sjuksköterskeexamen

Enligt Högskoleförordningen SFS 1993:100 skall studenten visa särskild kunskap och förmåga för att examineras som behörig sjuksköterska. Det vi vill undersöka med hjälp av denna enkät är: Om du som student upplever att du uppnått högskoleverkets lärandemål genom teoretisk kunskap på lärosätet samt i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Vi kommer också att undersöka om kunskap som lärs ut på lärosätet och kunskap som lärs ut på VFU skiljer sig åt.

Kunskap och förståelse

”Studenten skall visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.”

5a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

5b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

5c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

5d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall ha kunskap i planering, ledning samt samordning av vård- och hälsoarbete.”

6a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

6b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

6c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

6d. Anser du att det skiljt sig åt vad som lärts ut på lärosätet och på det som lärts ut under din VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa.”

7a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Inte alls	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

7b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

7c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

7d. Anser du att det skiljt sig åt vad som lärts ut på lärosätet och på det som lärts ut under din VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa kunskap om författningar.”

8a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

8b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

8c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

8d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

"Studenten skall visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling."

9a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

9b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

9c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

9d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar.”

10a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

10b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

10c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

10d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete.”

11a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

11b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

11c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

11d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring.”

12a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

12b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

12c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

12d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och gruppers behov.”

13a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

13b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

13c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

13d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.”

14a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

14b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

14c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

14d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper.”

15a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

15b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

15c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

15d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.”

16a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

16b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

16c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

16d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

”Studenten skall visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.”

17a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

17b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

17c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

17d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående.”

18a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

18b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

18c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

18d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

”Studenten skall visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.”

19a. I vilken grad har du uppnått detta lärandemål?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

19b. I vilken grad har du haft stöd av undervisningen från lärosätet för att uppnå lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

19c. I vilken utsträckning har VFU bidragit till att du uppnått lärandemålet?			
Ingen	Delvis	Ganska stor	Helt och hållet

19d. Anser du att det skiljer sig åt vad som lärs ut på lärosätet jämfört med det som lärs ut under VFU?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

"Studenten skall visa självkännedom och empatisk förmåga."

20a. Anser du att du har god självkännedom?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet

20b. Anser du att du har god empatisk förmåga?			
Ingen	Delvis	Ganska mycket	Helt och hållet